

Тема: Робочий час та час відпочинку

Питання до теми:

1. Поняття робочого часу та його види.
2. Режим та облік робочого часу.
3. Поняття часу відпочинку та його види.

Нормативи робочого часу

РОБОЧИЙ ДЕНЬ – це встановлена законом тривалість праці працівника у межах доби

РОБОЧИЙ ТИЖДЕНЬ – встановлена у законі в годинах тривалість праці працівника в межах календарного тижня

РОБОЧА ЗМІНА – тривалість часу праці працівника згідно з графіком змінності протягом доби

Межі тривалості робочого часу в розвинутих країнах

Країна	За законом	За КД
Австралія	35-40	35-40
Австрія	40	38-38,5
Англія	-	37-39
Данія	48	37,5
Іспанія	40	38-40
Канада	40	35-40
Португалія	48	35-44
США	40	4-40
Франція	39	35-39
Швейцарія	45	41,6-42,3

ВИДИ РОБОЧОГО ЧАСУ

(класифікація 1, традиційна)

- **НОРМОВАНИЙ РОБОЧИЙ ЧАС:**
 - Робочий час нормальної тривалості
 - Скорочений робочий час
 - Неповний робочий час
 - Подовжений робочий час (відрізок часу, коли виконуються надурочні роботи)
- **НЕНОРМОВАНИЙ РОБОЧИЙ ЧАС**

ВИДИ РОБОЧОГО ЧАСУ

(класифікація 2)

- **ОСНОВНИЙ РОБОЧИЙ ЧАС** – це встановлена законом або трудовим договором тривалість робочого часу, яку безумовно повинен відпрацювати працівник (РЧ нормальної тривалості, скорочений та неповний РЧ);
- **НЕОСНОВНИЙ РОБОЧИЙ ЧАС** – законодавчо закріплене відхилення від основного робочого часу (надурочний РЧ, тривалість РЧ у вихідні, святкові та неробочі дні).

ЕЛЕМЕНТИ
РЕЖИМУ
РОБОЧОГО ЧАСУ

Час початку і
закінчення роботи

Час і тривалість
перерв

Тривалість і правила
чергування змін

Загальний режим роботи	Спеціальний режим роботи
Шестиденний робочий тиждень	Роздроблений робочий день
П'ятиденний робочий тиждень	Гнучкий режим робочого часу
	Змінний режим роботи
	Вахтовий метод організації роботи
	Чергування

ВИДИ ОБЛІКУ РОБОЧОГО ЧАСУ

- Поденний облік
- Щотижневий облік
- Підсумований облік

СХЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ РОБОЧОГО ЧАСУ

- Карткова
- Жетонна
- Пропускна
- Рапортно-відомча

Види часу відпочинку

- Перерви протягом робочого дня (робочої зміни);
- Щоденний (міжзмінний) відпочинок;
- Щотижневий безперервний відпочинок (вихідні дні);
- Щорічні святкові і неробочі дні;
- Відпустки.

Перерви в роботі

Перерва в роботі, що розповсюджується на всіх працівників	Перерви в роботі, що розповсюджуються на окремі категорії працівників (спеціальні)
Для харчування і відпочинку (ст. 66 КЗпП України)	Для обігріву працівників, які в холодну пору року працюють на відкритому повітрі (постанова НКП СРСР від 11.12.1929)
	Для працюючих матерів для годування дитини / дітей, якій / яким не виповнилося 1,5 року (ст. 183 КЗпП України)
	Для відпочинку вантажників (Правила, затверджені НКП СРСР від 20.09.1931)

А можна під час перерви спати?

Святкові і неробочі дні (ст. 73 КЗпП України)

ДЕРЖАВНІ СВЯТА

- 1 січня - Новий рік
- 7 січня - Різдво Христове
- 8 березня - Міжнародний жіночий день
- 1 і 2 травня - День міжнародної солідарності трудящих
- 9 травня - День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні (День перемоги)
- 28 червня - День Конституції України
- 24 серпня - День незалежності України
- 14 жовтня - День захисника України.

НЕРОБОЧІ ДНІ (РЕЛІГІЙНІ СВЯТА)

- 7 січня – Різдво
- один день (неділя) – Пасха (Великдень)
- один день (неділя) - Трійця

Кто придумал работу в праздники ???

Види відпусток за Законом України “Про відпустки”

- **1)** Щорічні оплачувані: основна (ст.6);
додаткова (ст. 7)
- **2)** Додаткові відпустки у зв'язку із навчанням (ст. 13,14,15), у зв'язку із профспілковим навчанням (ст.15-1)
- **3)** Творчі відпустки (ст. 16)
- **3-1)** Відпустка для підготовки та участі в змаганнях (ст.16-1);
- **3-2)** Додаткова відпустка окремим категоріям ветеранів війни (ст.16-2);
- **4)** Соціальні відпустки (ст. 17, 18, 18-1 і 19)
- **5)** Відпустки без збереж. зарплати (ст. 25 і 26)

Види щорічних додаткових оплачуваних відпусток

- За роботу зі шкідливими і важкими умовами праці – до 35 к.д.
- За особливий характер роботи:
 - а) із підвищено нервово-емоційним, інтелектуальним навантаженням – до 35 к.д.
 - б) із ненормованим робочим днем – до 7 к.д.
- Інші відпустки, передбачені законодавством (для суддів, осіб, що постраждали від аварії на ЧАЕС)

Види соціальних відпусток

- Відпустка у зв'язку із вагітністю та пологами
- Відпустка по догляду за дитиною, якій не виповнилося 3 роки
- Відпустка у зв'язку з усиновленням дитини
- Додаткова відпустка працівникам, які мають дітей або повнолітню дитину - інваліда з дитинства підгрупи А І групи

Відпустка у зв'язку з усиновленням ДИТИНИ

- Особі, яка усиновила дитину з числа дітей-сиріт або дітей, позбавлених батьківського піклування, старше трьох років, надається одноразова оплачувана відпустка у зв'язку з усиновленням дитини тривалістю 56 к.д. (70 к.д. – при усиновленні двох і більше дітей) без урахування святкових і неробочих днів при зверненні після набрання законної сили рішенням про усиновлення дитини протягом трьох місяців.

Додаткова відпустка працівникам, які мають дітей

- Жінці, яка працює і має двох або більше дітей віком до 15 років, або дитину-інваліда, або яка усиновила дитину,
- матері інваліда з дитинства підгр. А І гр.,
- одинокій матері, батьку дитини або інваліда з дитинства підгр. А І гр., який виховує їх без матері (у тому числі у разі тривалого перебування матері в лікувальному закладі),
- особі, яка взяла під опіку дитину або інваліда з дитинства підгр. А І гр.,

-продовження-

одному із прийомних батьків надається щорічно додаткова оплачувана відпустка тривалістю 10 календарних днів без урахування святкових і неробочих днів

- **Це важливі роз'яснення щодо надання цих відпусток!**
- **Лист Мінпраці та соціальної політики України від 25.08.2005 р. №36-455; від 26.07.2010 р. N 2650/0/10-10/13; від 20.04.05 р. №36-152**

Тривалість відпустки у зв'язку із вагітністю та пологами в країнах Заходу

Країна	Тривалість відпустки
США	4-16 тижнів (як правило безоплатні, не в усіх штатах)
Німеччина	14 тижнів (при народженні близнюків – 18 тижнів)
Японія	Теж саме
Франція	16-36 тижнів (у залежності від кількості дітей, патології пологів)
Великобританія	29 тижнів (оплачувані 18 тижнів)
Ізраїль	12 тижнів

ТВОРЧІ ВІДПУСТКИ

(пост. КМУ від 19.01.1998 № 45 «Умови, тривалість, порядок надання та оплати творчих відпусток»)

- Для закінчення дисертації на здобуття наукового ступеня (к.ю.н.) – до 3 міс (заява, рекомендація Вченої Ради про доцільність).
- Для закінчення дисертації на здобуття наукового ступеня (д.ю.н.) – до 6 міс. (заява, рекомендація Вченої Ради про доцільність)
- Для написання підручника чи наукової праці – до 3 міс. (заява, довідка видавництва про включення підручника чи наукової на праці до плану видання на поточний рік).

Критерії, які впливають на тривалість додаткової відпустки у зв'язку із навчанням

- **Форма навчання (денна, заочна, вечірня)**
- **Порядковий номер курсу навчання**
- **Вид навчального закладу (школа, університет, професійно-технічний навчальний заклад тощо)**
- **Рівень акредитації вищого навчального закладу (з I по IV)**

Відпустка у зв'язку з профспілковим навчанням

- На час профспілкового навчання працівникам, обраним до складу виборних профспілкових органів підприємства, установи, організації, надається додаткова оплачувана відпустка тривалістю до 6 календарних днів.

Відпустка для підготовки та участі в змаганнях

Про затвердження Порядку надання та оплати відпусток для підготовки та участі у всеукраїнських і міжнародних спортивних змаганнях : пост. КМУ від 01.06.2011 № 565

• Відпустки надаються на підставі заяви працівника та листа-виклику на відповідні спортивні змагання, який готується Мінмолодьспортом тривалістю не більш як 40 к.д. на рік.

Додаткова відпустка окремим категоріям ветеранів війни

- Учасникам бойових дій, інвалідам війни, статус яких визначений Законом України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", надається додаткова відпустка із збереженням заробітної плати тривалістю 14 календарних днів на рік.**

Відпустки без збереження заробітної плати

- За бажанням працівника, надаються роботодавцем в обов'язковому порядку (на одруження – до 10 к.д.; на поховання рідних по крові або по шлюбу – від 3 до 7 к.д.; інвалідам I та II гр. – до 60 к.д., ветеранам війни – до 14 к.д. тощо)
- За сімейними обставинами та з інших причин на термін, обумовлений між працівником та роботодавцем, але не більше 15 к.д. на рік